

Forebyggelse af seksuelle overgreb blandt unge

5. september, 2011
Hindsgavl

Rikke Holm Bramsen

Videnscenter for Psykotraumatologi
Syddansk Universitet

Rikke Holm Bramsen, Post. doc.
rhbramsen@health.sdu.dk

Baggrund

- Center for Voldtægtsofre i Aarhus (CfV).
 - Markant forekomst af helt unge piger
 - Karakteristika
- Arbejdsgruppe nedsættes.
- Primær forebyggelse af seksuel vold blandt unge.
- Ph.d. ved Aarhus Universitet.

Forebyggelse

- Best practice?
- Folkesundhedstilgang (bl.a. WHO):
 1. Beskrive problemet
 2. Identificere årsager
 3. Udvikle og evaluere forebyggende initiativer
 4. Udbrede og implementere effektive tiltag

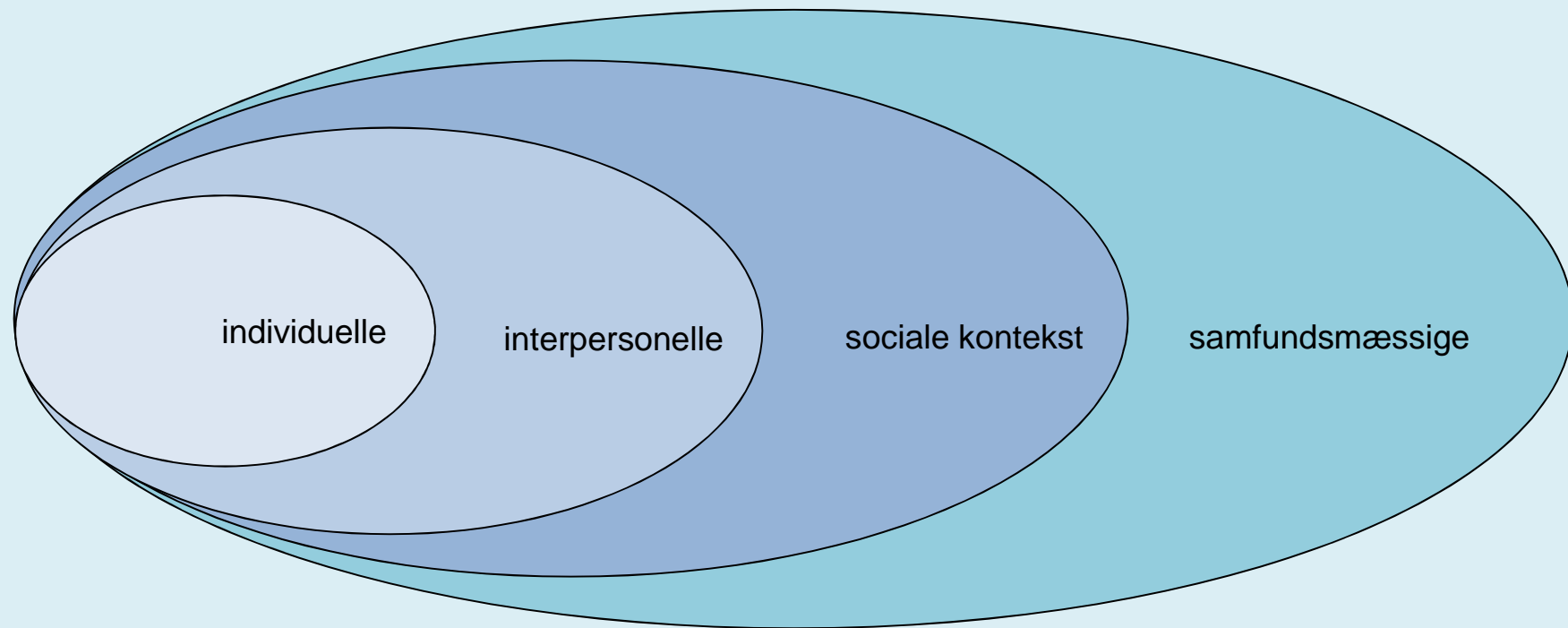
Trin 1. Beskrive problemet

- Aktuelle tal:
 - Markant forekomst af seksuel vold blandt unge (f.eks., "Unge og kærestevold i Danmark", af Helweg-Larsen og kolleger; CDC, 2010).
- Udfordring: Hvordan måler vi seksuel vold blandt unge?
 - Definition (snæver/bred)
 - Operationalisering (single item/adfærdsspecifikke)
 - Informationskilde (politianmeldte/befolkning.)

Trin 2. Identificere årsager

- Ingen enkeltstående faktor til forklaring af seksuel vold.
- Identificerede faktorer kategoriseres ved Socialøkologisk model (Bronfenbrenner, 1979).
- Modellen beskriver, hvorledes seksuel vold er resultatet af kompleks samspil imellem individuelle, interpersonelle, sociale og samfundsmæssige faktorer.

Socialøkologisk model

Trin 3. Udvikle og evaluere

- Årsager er identificeret – og ændringsmulige.
- På denne baggrund udvikles forebyggende indsatser.
- Kultur-, alders-, kontekstspecifik.
- Målgruppen (universel/udvalgt).
- Evaluere
 - Ændring af viden, holdninger, adfærd mm
 - Reducering af forekomst

Trin 4. udbrede og implementere

- Effektive indsatser udbredes og implementeres i bæredygtige sammenhænge
- Krav:
 - Koordineret og systematisk indsats
 - Ressourcer
 - Velvilje

Udenlandske erfaringer

- Best practice
 - Forebyggelse bør baseres på folkesundhedstilgang
 - Socialøkologisk model – dobbeltfunktion
 - Begge køn/kompleksitet/imellem mennesker
 - Årsager der kan ændres
 - Mange målgrupper
 - Mange typer indsatser (skole, kampagne, mm.)
 - Samarbejde/tværfaglighed/systematik/nationalt

Primær forebyggelse i Danmark

- Der findes mange gode initiativer i Danmark, MEN:
 - Hovedparten er udviklet på baggrund af klinisk erfaring (ikke ved Folkesundhedstilgang)
 - Mangelfuld evaluering
 - Beror på frivillig indsats og opsøgende arbejde
 - Korte i udbredelse og levetid (fondsaseret)
 - Ingen samlet viden/indsats/nationale guidelines der sikrer undervisning i relevante forebyggende emner

Ph.d.

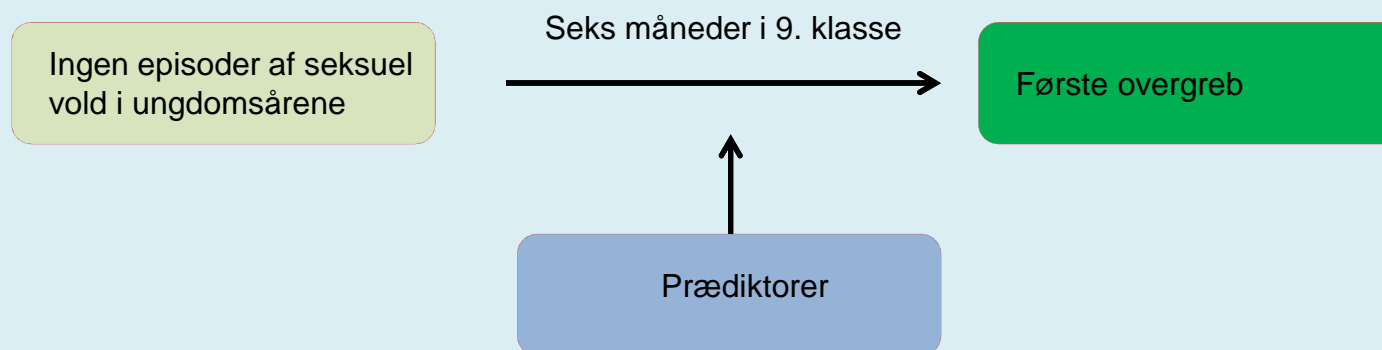
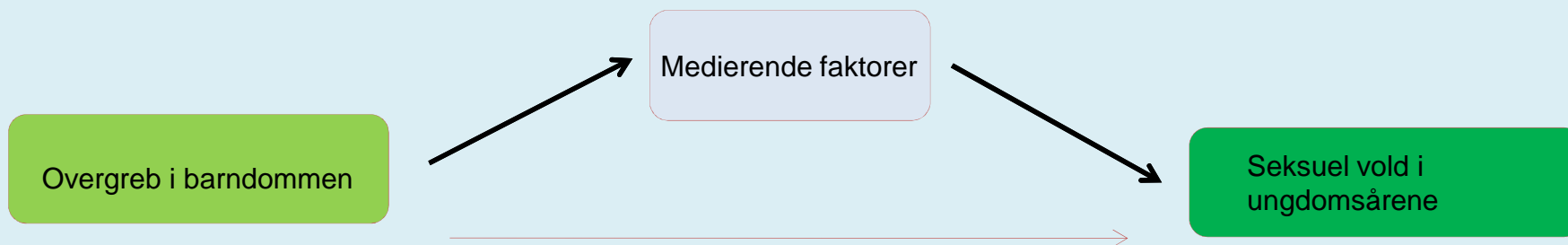
- Et skridt tilbage ...
- Trin 2 – identificere årsager til seksuel vold blandt danske unge
- Til brug i videre voldsforebyggende indsatser
- Ph.d. afhandling: "Adolescent Sexual Assault: Informing Prevention" (Bramsen, 2010).

Internationale litteratur

- Tidligere overgreb i barndommen er én af de stærkeste risikofaktorer for seksuel vold i ungdomsårene.
- MEN vi kender ikke de underliggende faktorer der driver denne sammenhæng.
- Første seksuelle viktimisering i ungdomsårene er én af de stærkeste risikofaktorer for yderligere episoder af seksuel vold.
- MEN vi har begrænset viden om risikofaktorer specifikt for første overgreb.

Formål

- At undersøge underliggende faktorer imellem overgreb i barndommen og seksuel vold i ungdomsårene
- At undersøge risikofaktorer for første seksuelle viktimering i ungdomsårene.

Design

- Design:
 - Elever fra 35 niendeklasser (N=660)
 - To målinger (T1 og T2); kvantitative data
 - Forekomst af seksuel vold, adfærd, holdninger, tidligere overgreb, demografi mm.
 - Gennemsnitsalder på 14.9 år ved T1
 - Ligelig kønsmæssig fordeling

Empiriske hovedkonklusioner

- Seksuelle overgreb i barndommen gør unge piger særligt sårbare for seksuel viktimering via mange seksuelle partnere og risikoadfærd.
- Fysisk overgreb i barndommen gør unge drenge særligt sårbare for seksuel aggression i via indflydelse fra venner og kvindefjendske holdninger.
- Mange seksuelle partnere og seksuel risikoadfærd prædikterer første seksuelle viktimering.

Og hvad så?

- Afhandlingen peger på (få) elementer til brug i forebyggelsesøjemed; aspekter ved seksuel risikoadfærd, venners indflydelse og holdninger til køn og seksualitet.
- MEN vi har behov for langt mere viden (trin 2)
 - Kausalitet, ikke korrelater omkring årsager (længdesnitsundersøgelser)
 - Kultur-, alders-, kontekstspecifikt.
 - Alle niveauer af socialøkologisk model (kompleks.)

- OG behøver langt mere systematisk indsats
- Tværfaglig arbejdsgruppe nedsat (siden 2009), der aktuelt udarbejder faglig rapport
 - Afdækker danske og udenlandske indsatser og erfaringer indenfor primær forebyggelse af seksuel vold blandt unge.
 - Præsenterer forslag til handling og videre forskning i dansk kontekst.
- Med håb om øget fokus på problemstillingen

TAK FOR JERES OPMÆRKSOMHED